

Deželni zbori zborujejo prav mirno in ni niti na Češkem nič političnih viharjev. Največ pozornosti absorbira vprašanje o avtonomiji Trentina. Italijanski poslanci niso zadovoljni, da je večina ustavnega odseka iz trentinskega ozemlja izločila dolino Fassa in pravijo, da ne sprejmejo projekta, če se jim ta dolina ne prepusti. Vlada se trudi, da to nasprotje poravnava. V istrskem dež zboru se Lahi niso upali razveljaviti nekaj hrvatskih mandatov, kakor so iz začetka nameravali. Vsled tega so pri volitvi dež odbora v kuriji kmetskih poslancev dobili Hrvatje svojega zastopnika v deželnem odboru. Izvoljen je bil deželnim odbornikom dr. Trinajstić, njegovim namestnikom pa dr. Laginja. Moravski deželni zbor se je že razšel in ker je potekla njegova funkcijska doba se razpišejo v kratkem volitve. Pri teh volitvah nastopijo Čehi prvič ločeni; na jedni strani bodo stali svobodomiselni Čehi, na drugi pa klerikalni. To je posledica ekstremnosti gotovih ljudi, a rodilo se bo sčasoma iz te ločitve tako nasprotje, kakor pri nas.

Velika slavnost v Galiciji. — Minolo nedeljo se je po vsi Galiciji slovesno praznovala obletnica bitke pri Grunewaldu, v kateri bitki je poljska armada premagala in razbila armado nemškega viteškega reda. Vzrok, da se je ta obletnica tako imponantno praznovala, je silno nasprotje, ki je nastalo mej Poljaki in Nemci zaradi krutega zatiranja in sistematičnega uničevanja Poljakov v Nemčiji. Kaj pak, da v Nemčiji vse pisano gleda, ker se ves poljski narod tako žilavo in odločno zavzema za rojake v Poznanju in brez ozirov na svete političnih oportunistov ne prikriva svojega neizprosne nasprotja proti Nemčiji. In da je poljsko nasprotje faktor mejnarodnega pomena, to v Berlinu prav dobro vedo.

Črnagora. — Te dni se je vršila na Cetinju poroka kneževiča Mirka z gđc. Natalijo Konstantinovičevno. Kneževič Mirko je drugi sin črnogorskega kneza, a zasede lahko tudi prestol, ker starejši njegov brat in prestolonaslednik nima otrok. Kneževič Mirko je mej Srbi sploh jako popularen. Njegovo ime se je že večkrat imenovalo tudi v raznih političnih kombinacijah. Govorilo se je, da ga adoptira srbski kralj in večkrat se tudi piše, da se on pripravlja na to, da zadobi srbsko krono. Njegova nevesta je unukinja nekedanega tržaškega trgovca Puića. Njen oče je jedini sorodnik srbskega kralja a v Srbiji jako nepriljubljen. Značajan mož ta gardni polkovnik Konstantinović nikakor ni. Listi trde, da se je povodom poroke kneževiča Mirka pokazalo, kako nasprotje da vlada mej Srbijo in Črnogoro. A to ni resnično. Srbija pri poroki res ni bila oficijalno zastopana, to pa le iz ozirov na osebno nasprotje mej srbskim kraljem in njegovim polstricem, Konstantinovićem. Teden dni po poroki se srbski poslanik že vrne na Cetinje v dokaz, da ta poroka ni uplivala na politično razmerje mej Srbijo in Črnogoro.

Italija in Rusija. — Te dni se je mudil italijanski kralj Viktor Emanuel v Petrogradu. Sprejet je bil z velikimi slavnostmi in posebno počeščen in odlikovan. V oficijalnih napitnicah se zreali posebno dobro politično razmerje, da, prijateljstvo mej Rusijo in Italijo. Tak pojav, malo dni potem, ko je bila obnovljena trozveza, priča pač dosti jasno, da trozveza ne more biti posebnega pomena, ako je poleg nje mogoče tako prijateljstvo, kakor je nastalo mej Rusijo in Italijo. Očividno je, da stoji danes Italija dosti bližje Rusiji in Franciji, kakor svojima zaveznikoma, Nemčiji in Avstriji, a to pove dovolj.

Angleška. — Ministrski predsednik lord Salisbury je iz ozirov na svojo visoko starost in na svoje zdravje odstopil in ostavil v ministrstvu samo še kot „Čuvar velikega pečata“, katero mesto je zgol formalno. Ministrskim predsednikom je imenovan lord Balfour, doslej vodja vladne večine v parlamentu. V obče se sodi, da je Balfourjevo ministrstvo le prehodno ministrstvo. Odstopil je tudi finančni minister, ta pa radi tega, ker je vsled Balfourjevega imenovanja ministrskim predsednikom postal Chamberlain vodja vladne stranke.

Obrtnija.

Kan ali bersa na vinu.

Nobena vinska bolezen ni pri nas tako navadna, kakor bersa. Ni še dolgo od tega, kar sem bil v kleti jednega večjih vinorejcev, ki pa je imel vse vino bersnato. Ko sem ga posvaril, zakaj tako slabo ravna s to božjo kapljico, se mi je nasmejaj, češ: da vino, ki ne „cvete“, je le malo vredno in slabo ter da še le cvet dá vinu pravo moč. Zato se pa naš vinorejec za to bolezen le malo ali nič ne zmeni. Koliko vina se pri nas radi tega pokvari, ako ga pravočasno ne spijejo, si lahko vsakdo misli.

Kaj pa je pravzaprav cvet ali bersa? Dragi bralci, le malo potrpljenja in vse se pogovorimo po vrsti. Vzemimo pol steklenice ne premočnega vina, ter ga pustimo na gorkem kraju. Za nekaj časa zapazimo belo mreno, ki se je raztegnila po vrhu vina. Ta mrena pa je dvojne vrste, bolj debela ali pa bolj drobna. Če pristavimo nos ter nas nekako kiselo pošegeče, tedaj ta drobna mrena najbrže ni cvetna, ampak očetna. Če pa ni duha po octu in je mrena videti bolj debela in nekako nagrbančena ter prav bele barve, tedaj bo to pravi pravcati cvet ali kan (bersa).

Kar imenujemo mi cvet, kan ali bersa, so neke plesnu podobne glivice, ki jih učeni svet imenuje vinske glivice ali pa s tujim izrazom „nycoderma vini“. Te glivice obstoje iz celic (mehurčkov), ki rastejo in se množijo, vendar pa so tako majhne, da jih s prostim očesom ni možno videti. Z drobnogledom pa je lahko razločujemo; nahajajo se v vinu pa tudi v zraku. Da rastejo in se množijo, je treba, kakor vsaki rastlini in sploh živemu bitju zraka in živeža. Da je res tako, se prepričamo lahko s tem, da napolnimo steklenico do vrha, jo dobro zamašimo in položimo po dolgem, da ne more zrak do vina. Berse ne bomo videli. Iz tega se učimo, kako potrebno je, da je posoda vedno z vinom napolnjena in da ni v njej nič zraka.

Za živež prija bersi najbolj vino, pivo itd. Vino pa ne sme biti premočno. Najbolje mu ugaja ono, ki ima 5—7 % alkohola, ne prija mu pa več vino z 11 in več odstotki alkohola. Za vino, ki ima tedaj nad 11 % alkohola, se ni bati, da bi zacvelo, ker alkohol cvetne glivice sproti zadušuje. Mlada vina, ki imajo mnogo beljakovine, so vedno bolj podvržena tej bolezni nego stara in je treba zato na nje paziti. Tudi vročina vpliva na berso. Najrajši se nareja tam, kjer se mu ni bati, da bi ga zeblo. Najljubša toplota mu je 20 do 25° C in zato je kan posebno poleti tako navaden.

Akoravno ni cvet vinu tako nevaren, kakor na pr. očetna mrena, vendar nam ga tudi on popol-

noma pokvari, če pustimo, da se svobodno razvija. Saj lahko postane po več centimetrov debel, posebno, če stoji vino pri miru.

Vino, v katerem se je naselil cvet, postaja vedno bolj šibko in prazno, zgublja vinsko kislino in dobi poseben, neprijeten duh. Vinske glive prekrojijo alkohol, kateri daje vinu moč, v vodo in ogljikovo kislino, vinski ekstrakt pa porablja za svoje telo. Voda ostane v vinu, ogljikova kislina pa izpuhti.

Da se obvarujemo te bolezni, moramo vino v sodu vedno zalivati. To delo je tem bolj potrebno, ker ubranimo s tem pot do vina tudi mnogim boleznim, ki so mu še bolj nevarne. Ako smo zapazili v sodu berso, utaknimo pri vehi lij pod površino vina in zalivajmo skozi njega ter med tem trkajmo s kladivom ob sod, da se kan polagoma vzdigne. Nato prilijmo nekoliko več vina, da bo šlo čez, in tako izpere seboj tudi cvet. Mesto lija se lahko rabi tudi steklena ali gumijeva cev. Kadar se je cvet v vinu že premočno razvil, naj se pretoči vse vino v sod, ki se je zažveplal. Tudi ako smo prisiljeni imeti vino v nenapolnjeni posodi, in se je prikazal cvet, storimo dobro, če zažgemo nad njim nekoliko žvepla; ne smemo pa vzeti preveč žvepla, če hočemo, da nas ne bo glava bolela. Žveplena sokislina, ki se napravljaja, kadar gori žveplo, zamori vinske glivice, ali pa vsaj omeji njih moč. Da ne postane vino v steklenicah bersnato, položimo steklenice po dolgem, ker se na ta način zabrani zraku pot do vina.



Starost konj.

Da je treba mladega konja, iz katerega hočemo napraviti dobrega in trpežnega voznika, kmalu napreči, ž njim delati velikokrat, pa ne težko in z vso prizanesljivostjo, to je vsakemu konjerejcu staroznana resnica, ki je pa vendar tako važna, da je nikoli ne moremo prevečkrat povdarjati. Irek trdi po vsi pravici, da konj ni nikoli premlad za vprego, ako se le ne napenja čez njegove moči, pomenljivo pa maje z rameni, ako vidi mlečne zobe v gobcu jezdnega konja.

Konje, pri katerih ne moremo več brati let iz zobovja, imenujemo po navadi stare. Pri požlahtnjenih pasminah niso po 15—20 let stare živali čisto nič nenavadnega. Celo 20—30 let stari konji niso taka redkost, kot bi si kdo mislil. Zglede zelo visoke starosti nahajamo pri vseh onih konjerejcih, ki si prizadevajo že pri kobili uplivati na telesni ustroj ali konstitucijo njenih potomcev. Tak zarod se vedno odlikuje pred onim, kjer vlada le nemarnost in brezbrizje. Tudi tam, kjer ume kupec mladih konj svoje živali njih silam primerno rabiti, smotreno krmiti, gojiti in ž njimi lepo ravnati, nahajamo stare konje. Nikari ne

mislite, da bogve koliko stane, ako podaljšamo konju življenje.

Nedavno mi je zatrjeval velik veščak v konjereji, da ima večina večjih konjerejcev ravno pri konjih prav malo dobička ali celo zgubo. Rekel je, da je samo enkrat naletel na graščino, kjer je nesla konjereja na leto po 5% čistega; bila pa je to vzorna posest v Galiciji, znana daleč čez avstrijske meje po svojih dobrih oficirskih konjih. Kaj naj si torej mislimo o gospodarskem računu drugih ne tako vzornih konjerej?

Vzrokov slabega uspeha pri velikih konjerejah je več in ti nas ne brigajo dosti. Mi manjši posestniki konj smo največkrat slabega uspeha sami krivi, ker konj ne rabimo prav in ž njimi slabo ravnamo. Kakšen dobiček je neki to, ako na teden s konjem nekoliko kronic prišintarim, če pa zato konja toliko hitreje izrabim in ga moram nadomestiti z drugim. V nobenem slučaju ne znaša večji zaslužek toliko, da bi mogel z njim kupiti novega konja. Pametnemu in usmiljenemu konjerejcu je tak krvavo zaslužen denar gnjusoba; zato pa pri njem konji tudi učkajo starost. Poleg dobička ima tudi svoje veselje in stanovski tovariši mu skazujejo dolžno spoštovanje.

Na Angleškem po grajščinah in farmah niso konji 25—30 letni nobena redkost. V Freiburgu na Švicarskem je okoli l. 1870. 35 let star konj še čvrsto delal na polju. V istem času je živel blizu Geneve jezdec, ki je štel s svojim konjem vred precej nad 100 let.

Robin, arabskega pokoljenja, izključno jezdni konj, je bil v svojem 30 letu še eleganten kočijni dirjač. Zdaj je star 33 let, ne dela več in dobiva krmo zastonj, videti je pa, kot bi hotel — živeti še 33 let. Na zidu vojaškega hleva v Edinburgu stoji na kamniti plošči napis, ki pripoveduje o nekem častniškem konju; ta je potoval l. 1856. iz Škotske domovine v krimsko vojsko, po končani vojski je prišel nazaj na Angleško v Edinburg, kjer je dočakal 56 leto življenja, dokler ni poginil od starosti in bil zagreben za ondotno vojašnico.

Kmetijske raznoterosti.

Čistost kože pri kravah. Čistost kože pri kravah upliva zelo na zdravje živali in na mleko. V slabih hlevih, osobito v takih, kjer je strop iz lesa in je ta že star, slab in črviv, pada iz njega mnogo prahu. Ta prah se zadržava večji del na dlaki in koži krav ter zamaši znojne luknjice, da ne morejo delovati. Zato je treba krave in sploh vse govedo vsaj jedenkrat na dan česati in snažiti; take krave so veliko bolj zdrave in dajejo tudi več mleka.

Kako se zatro muhe v hlevu? Proti muham je dvoje vrst sredstev. Sredstva prve vrste imajo namen muhe pokončevati, druge vrste pa razmnožitev muh preprečevati. Muhe loviti in pokončevati ne izda veliko, ako ob enem ne skrbimo, da se ne razmnožujejo. Zадnje se pa doseže z veliko snago v hlevu, ki mora biti svetel in zračen. Pa tudi to ne bo veliko izdalo, če le jeden skrbi za dober in snažen hlev,